

Beh thiah ka-kī ê chhng-khò

Lō-ka 12: 16b-21

作者◎Basil of Caesarea 台譯◎Iú Nái-kí

Kim-á kim-kng-siám-sih chin khip-ín lí, tì-kàu lí lóng bô chù-ì bô-lūn lí kiáⁿ kàu tá-lòh, sán-hiong-lâng ê thó-khùi lóng chiáⁿ tōa. Ài chóaⁿ-iūⁿ chòe chiah òe-tàng hō lín khòaⁿ-tiòh sán-hiong-lâng ê khó-lân? Tī in ê chhū-nih sî-kè khòaⁿ, bōe khòaⁿ-tiòh kim-á. In kan-taⁿ ũ kán-tan ê saⁿ kap ka-kū, só-ū ê mih kheng chò-hóe mā bô gōa-chē chíⁿ. In oát-thâu khòaⁿ ka-kī ê gín-á, nā-sī kā in chhōa khi bē, kiám òe-tàng hō choân-ke ùi sí-bông tiong tit-tiòh hioh-chhoán? Chit khoán choát-bāng sī in-ūi ài tī iau-gō kap chòe pē-bú ê sin-hūn tiong-kan chòe thong-khó^t ê soán-ték. Kì-hng ui-hiáp lāng ê seng-chún, siūⁿ beh siám-pī sí-bông sī jîn-sèng ê piáu-hián. Tân-sī chòe pē-bú-ê ê pún-chit mā òe kap jîn-sèng tui-khòng, kam-goān hō pē-bú kap gín-á chò-hóe gō-sí. Chit pái koh chit pái, in ê sim-su chiām-chiām iō-tāng, lō-bóe, in sūn-thàn jîn-sèng ê su-iàu kap khiām-khoeh.

Chit sī, pē-bú òe án-chóaⁿ siūⁿ? “Beh seng bē tó-chit-ê gín-á? Tó-chit-ê òe-tàng òaⁿ khah chōe mī-pau? Bē tōa-ê? Tân-sī i sī thâu-chiūⁿ-á kiáⁿ, òe m̄-kam. Bē sè-hàn-ê? Tân-sī òe lín-bín thiáⁿ-sioh i nī-khin.” Chit khoán bû-chō ê chiū-chó^t, pē-bú beh án-chóaⁿ soán-ték? Sím-mih-khoán ê iá-siū òe bē ka-kī ê kiáⁿ? Nā bô-ài bē, chiū ài khòaⁿ in iau--sí. Nā sī kā kī-tiong chit ê bē tiâu, sī beh án-chóaⁿ bīn-tui kī-tha ê lāng? In òe ēng hoài-gī kap bô sìn-jīm ê gán-kong khòaⁿ góa. Tng góa ài ùi-tiòh sit-khì gín-á taⁿ chek-jīm ê sī, beh án-chóaⁿ koán-lí ka-tēng? Tng góa khò bē gín-á tit-tiòh chiáh-mih, góa kiám ũ pān-hoat kè-siòk chē-tī toh-á-piⁿ?

In ēng sim-koaⁿ-á lāi òaⁿ chiah-mih ê sī, lí iân-siòk in ê khó-lân, ùi-tiòh ka-kī ê lī-ek tī hia chhut-kè. Bák-sái bōe òe kám-tōng lí, haiⁿ-chhan ê siaⁿ mā bōe hō lí nng-sim. Lí kian-tēng bô ài phah-khui lí ê chhng-khò.

Chāi lí khòaⁿ, it-chhè ê mih lóng sī ñg-kim, bô-lūn bīn-bāng á-sī khùn-chhéⁿ ê thâu chit ê sim-su. Lí chhin-chhiūⁿ cheng-sín chhò-loān ê lāng khòaⁿ

bô hián-sit, kan-nā tī chhò-loān tiong sióng-siōng. Lí ê lēng-hūn hō tham-loān chú-cháiⁿ. Lí siūⁿ beh chīn-liōng kā ka-kī ê mih lóng piⁿ-chòe ñg-kim.

Lí ùi-tiòh ñg-kim teh phah-piáⁿ, lí ê ngó-kok piⁿ-chòe ñg-kim, lí ê chiū piⁿ-chòe ñg-kim, lí ê iūⁿ-á-mng mā piⁿ-chòe ñg-kim. Tāk-pái ê kau-ōaⁿ kap múi-chit-ê sim-su lóng teh ùi lí seng-sán ñg-kim. ñg-kim pún-sin òe sán-seng koh khah chōe ñg-kim, thong-kòe lī-sek lāi ke-thiⁿ. Lán sī-siōng hō bōe-hiáu chún-chat ê gín-á chīn-liōng hióng-siū in siōng ì-ài ê mih, ēng án-ni lāi kà-sī in hák-sip chiat-chè. Tân-sī tham-loān-ê bōe án-ni siūⁿ. Tian-tò-péng, nā hō in jú chōe, in chiū khat-bōng jú chōe. “Chāi-pó ke-thiⁿ mā m̄-thang siūⁿ beh khò i.” Lí kā chāi-hù ê chhut-kháu that leh, siūⁿ beh lúi-chek koh khah chōe ê chāi-pó tī khut-á-nih. Tī bōe liū-tōng ê khut-á lāi-té, lāu-lòh-lāi ê chāi-hù òe chhin-chhiūⁿ tōa-chú, tì-kàu kui-ê tī-á lóng pang-lòh-lāi. Chāi-chú ê chhng-khò òe in-ūi lúi-chek thài-chōe chāi-pó lāi sún-hāi. Beh khau mā bô bák-sái.

Chāi-chú kiám òe khí-chō koh khah tōa ê chhng-khò? I kiám òe lāu-lòh chit phiⁿ pha-hng ê

tōe hō i ê kè-sēng-jîn? In-ūi i lī-khui sè-kan ê hit-kang òe pí chhng-khò khí hó ê jít khah chá kàu. I ê kiát-kiók piⁿ-piⁿ i ê pháitⁿ-liām-thâu, chóng-sī lí m̄-bián kap i káng-khoán. Lí òe-tàng phah-khui lí ê chhng-khò, lāu chit tiâu lō chòe chāi-hù chū-iū ê chhut-jip. Chhin-chhiūⁿ kā chit tiâu tōa-hō hun-sòⁿ chòe chōe-chōe sè-tiâu khe-á lāi koán-ak thó-tōe, kā chāi-hù pun hō sán-hiong-lāng-ê mā sī án-ni. Bōe liū-tōng ê chāi-hù tui siáⁿ lóng bô lī-ek. M̄-koh, keng-kòe sú-iōng kap kau-ōaⁿ ê chāi-hù, òe tián-hián i ê kong-hāu, lī-ek cheng-lāng.

Tit-tiòh un-tián ê lāng tiòh choân-sim choân-ì lāi o-ló! Goān kong-gī ê sím-phòⁿ-sī sím-mng chāi-chú ê lē chiáⁿ-chòe lán seng-oáh ê tián-hoān. Chāi-chú m̄-nā kòe-siú i ê chāi-hù, siāng-sī ló-lék beh tit-tiòh koh khah chōe, án-ni i í-keng tī kin-á-jit hoān tiòh bīn-á-chài ê chōe. Chhun-tng-chhiūⁿ-ê iáu-bōe kún-óa, i í-keng seng piáu-hián i ê chān-jīm. I ê ngó-kok iáu-bōe siu-koah, i chiū í-keng hông soan-phòⁿ kóng hoān-tiòh tham-loān ê chōe. Tōa-chū-jian hoan-gēng só-ū ê lāng lāi hiáng-siū i ê hong-sēng: ngó-kok puh-íⁿ, phū-tō kiát-sit chōe-chōe, kaⁿ-ná-chhiū in-ūi kiát-sit tì-kàu sōe-lòh-lāi. M̄-koh chāi-chú bô siū hoan-gēng, i iā bōe kiát kóe-chí. Sím-chì tī i iáu-bōe tit-tiòh ê sī, chiū í-keng khai-sí teh oàn-tò chia-ê ù khiām-ēng ê lāng.

Che í-gōa, tī siu-koah chīn-chēng òe tú-tiòh chōe-chōe gūi-hiám, in-ūi hân-liū, tōa-chú kap iām-joáh lóng òe hō choh-bút khiau--khì. Chāi-chú bô kí-kiū Siōng Chú pò-siú choh-bút pēng-an seng-tióng, kan-nā beh ài tit-tiòh sēng-kó. I hō ka-kī bô-hoat-tò tit-tiòh hit ê tú-á puh-íⁿ ê choh-bút. ❖ (Āu kí koh khan)

浮漂 è 沙

祢 tiáⁿ-tiòh 佇某物所在看顧
佇祢面頭前顯露 goán è 驚惶 kap 軟 chiáⁿ
Goán è 驕傲 佇祢面頭前 m̄ 值一粒沙
Goán beh 來 kàu 祢 è 面頭前
懇求赦免 goán è 罪
Hō goán 安慰

祢 tiáⁿ-tiòh 佇某物所在看顧
Khah 一層厚厚 è eng-ia è 聖經
敢有 goán chhiau-chhōe è 港口
頭前光 iāⁿ chhiah-bák è 火海 è 幻景
褪色 è 咒誓 ài án-chóaⁿ 贖罪
Bòk 血 è khang-chhiū beh án-chóaⁿ 補 thiⁿ

外口 ɔ-tō-bái kauh 破暗暝 è 沉默
敢有 khàm 過我對祢講 è 話
我 siá-ná 無聽見祢溫柔 è 應答
Siáⁿ 人目尾 è 街 路頂 è khāng-pàng

敢有阻擋 goán ñg 向祢 è 視線
我 siá-ná 無看見祢慈悲 è 面容

Goán m̄ 是向望祢救贖
Kaⁿ-á 求祢 in-chhōa 一條路
好 thang koh chit pái 面對殘忍 è 現實
Hō goán chhiong-pōng è 向望坐清
M̄-thang 因為 ka-tī è 驕傲
墮落槽鬱 kap 怨妒 è soān 水坑內
Khioh 起悲觀起造力量
袂 koh 迷戀失勢 è 面腔
Án-ne chiah thang hō goán 保持頭殼清醒
意志清明

我知
祢 tiáⁿ-tiòh 佇某物所在看顧
Tauh-tauh-á teh 聽
Goán chit 粒浮漂 è 沙 ❖

Beh thiah ka-kī ê chhng-khò

Lō-ka 12: 16b-21

作者◎Basil of Caesarea 台譯◎Iú Nái-kí

Sui-jiân lí sim-lâi só siūⁿ--ê chí-ū ka-kī chai-iaⁿ, tân-sī lí só-siūⁿ--ê ôe tī thiⁿ--nih siū kiám-giām. Lí ê lêng-hûn nâ ū bí-tek, kiâⁿ hó-sū kap Siōng Chú tông-châi, chiū tek-khak sī bí-hó--ê, ài ūi-tiòh án-ni lâi hoaⁿ-hí. Lí m̄-thang kan-taⁿ khó-lū sè-siòk ê sū, chiong pak-tó tòng-chòe sîn, siòk-tī jiòk-thé, hō su-iòk chhe-khián. Tiòh thiaⁿ Siōng Chú tui lí kóng: "Gōng-lâng! Kim-mī chiū beh siu-hôe lí ê siⁿ-miā; lí só chek-chū ê it-chhè beh lâu hō siáⁿ-lâng?" Pí éng-oán ê hêng-hoat khah hāi--ê sī lí ê gū-gōng.

那 teh 褪色 ê
【台灣俗語話】

◎李南衡

豆油分你搵，碟仔煞捧去！

Tāu-iū pun lí ùn, tī-á soah phâng khi!

福伯講：「幾十冬前我有一個朋友林先生佇台北市開一間店，日時生理真好，黃昏暗tiòh關門歇暍。有一工，有一個人來kā拜訪，講：『恁亭仔跋暗時kám ē-sái借我bē mih-chiah(賣物食)？』林先生想講暗時有影無用tiòh，借人排擔仔bē mih-chiah mā算是幫助人一家ē-tàng生活，伊tiòh慷慨答應。Chit ê麵擔仔mā算真認份，每暗半暝收攤了後有kā亭仔跋拚掃kah真清氣。按呢過了十幾年，有一工，管區ê警察來kā林先生講，後個月起，全台北市ê亭仔跋無管日時暗時攏禁止排擔仔。Hit暗林先生tiòh kā麵擔仔講chit ê情形。無疑誤麵擔仔煞真受氣，問林先生你叫我搬走，我beh去叨位排擔仔？你tiòh付我權利金。無，免講！林先生無應半句。第二工管區警察來，林先生講hō聽，怨歎講，咱台灣俗語話講「豆油分你搵，碟仔煞捧去！（Tāu-iū pun lí ùn, tī-á soah phâng khi!）」確實按呢，十外年來，我無收

Siⁿ-miā ê lō-bóe, châi-chú teh siūⁿ siáⁿ? "Góa beh thiah góa ê chhng-khò, khí khah tōa ê." Góa jīn-ūi bô kong-gī ê chhng-khò tiòh siū thiah-húi. Ēng ka-kī ê siang-chhiú húi-hoai chhò-gō ê kiát-kò. Thiah-tū tham-loân ê chhng-khò, pah-khui chhù-téng, chhia-tó ūi-chhiūⁿ, hō hiú-nōa ê ngó-kok phak jit-thâu, hō siū khún-pák ê châi-hù tit-tiòh tháu-pàng.

"Góa beh thiah góa ê chhng-khò, khí khah tōa ê." Lí nā kā tēng-sin khi--ê té hō móa, chiap-sòa beh án-chóaⁿ chòe? Kiám boeh koh kā thiah-tū lâi khí khah tōa ê? Hám-kó! Lí pah-piáⁿ khí hó liáu-āu koh thiah-tū? Lí nā siūⁿ beh ài chhng-khò, ôe-tàng chiong chiah-mih khng tī sàh-hiong-lâng ê pak-tó. Ūi ka-kī chek-chū châi-pó tī thiⁿ--nih, bōe hō thàng kā, bōe hiú-nōa, mā bōe tiòh-chhát-thau. Lí kóng, "Góa nā kā tē-jī-ê chhng-khò tún hō móa, chiū ôe kā ke--ê hō ū su-iàu ê lêng." Lí

khak-sin ka-kī koh ū chōe-chōe hòe-siū? Sí-bông ôe pí lí só siūⁿ ê khah chá kàu. Sím-chì che tē-jī-ê chhng-khò ê iok-sok mā m̄-sī lí tī bī-lâi só beh hù-chhut--ê, in-ūi che kan-taⁿ sī lí theh lâi siám-pī hián-châi chek-jīm ê lí-iú. Taⁿ, sī siáⁿ chò-tòng lí hù-chhut? Sàh-hiong-lâng kiám m̄-sī tī lí ê bák-chiu-chêng? Lí ê chhng-khò m̄-sī í-keng móa--chhut-lâi ah? Lí tī thiⁿ-nih ê pò-siūⁿ í-keng teh tán ah! Kài-bêng kiám bô bêng? Iau-gō--ê teh boeh iau-sí, bô saⁿ thang chhng ê teh boeh kōaⁿ--sí, khiám-chè--ê teh boeh bōe choán-khui, lí iáu boeh tán-kàu bīn-á-chài? Tiòh thiaⁿ Só-lô-bún ê ôe, "m̄-thang tui lí ê chhù-piⁿ kóng, 'Lí tng--khi, bīn-á-chài koh lâi, góa chiaⁿ hō lí.'" Lí m̄-chai bīn-á-chài ôe hoat-seng siáⁿ tái.

Tiòh kám-siā hit ê sù-hok hō lí ê, lí m̄-bián tī pat-lâng ê m̄ng-kha-kháu kap lêng pun, lí eng-kai ūi-tiòh ū lêng pah lí ê m̄ng lâi khoài-lòk. Tân-sī chit-má lí ê bák-sin siám-bih, lú kiáⁿ lú kín, chhìn-chhái ngāu-ngāu-liām in-ôe, kiaⁿ pat-lâng ngiáu lí chhiú--nih ê gīn-á. Lí kan-taⁿ ē-hiáu kóng: "Góa bô mih thang hō pat-lâng, góa chin sàh-chhiah." Lí khak-sit sī sàh-chhiah, in-ūi sit-khi só-ū ê liông-siān: bô thiáⁿ, bô jīn-ài, bô sìn-khò Siōng Chú, mā khiám-khoeh tui éng-oah ê ñg-bāng. Tiòh kap lí ê hiaⁿ-tī-chí-mōe hun-hióng bí-niū. Kín-á-jit pun hō ū su-iàu--ê ê mih, bīn-á-chài chiū ôe hiú-nōa. Khak-sit che sī siōng hāi ê tham-loân: sīm-chì bô ài kap pat-lâng hun-hióng ôe hiú-nōa ê mih. ❖ (Āu kī koh khan)

議員林國成 mā 宣布退黨，柯文哲主席 koh 任命林國成議員 ê 查某因林珍羽作民眾黨副發言人、了後才任命伊作台北市政府副發言人。親民黨自按呢佇台北市議會斷種，歸个豆油碟仔煞hông捧去。頂面有tng 一个2019年8月初六才成立ê民眾黨ê大印。」

福伯講：「2022年8月28，黃珊珊辭掉已經作beh 三年ê副市長，宣布以無黨籍ê身分正式投入台北市長選舉。柯文哲市長講慧話講：『親民黨主席宋楚瑜應該會來kā黃珊珊倚台。』宋主席當然無來。黃珊珊解說講：『宋主席也m̄是台北市民。』M̄驚笑破人ê喙？比較khah慧ê是親民黨副主席張昭雄，攏有去kā黃珊珊倚台，m̄知倚啥物意思！豆油分你搵，豆油碟仔煞捧去，bē受氣ê人實在無濟。Chit句台灣俗語話應該猶ê koh thng (傳) 一站仔。」❖

“Góa kiám ũ tui lāng bô kong-pê?” Lí kóng, “Góa pó-liú siók tī góa ê mih kám m̄ tiòh?” Chhiáⁿ ká góa kóng, sím-mih sī siók lí ê? Lí chhut-sì ê sī kiám ũ tōa mih-kiáⁿ lâi sè-kan? Lí tui toh-ūi tit-tiòh? Chhài-chú só chòe--ê chiū chhin-chhiūⁿ chit ê lāng chē tī hi-īⁿ ê tē-it-pâi, i bô-ài hō pat-lāng jip--lâi, án-ni i chiū òe-tàng ka-kī hióng-siū goân-pún siók tī tai-ke ê kiōng-tōng lī-ek. Chhài-chú liáh-tiâu cheng-lāng ê mih, tī kī-tha ê lāng iáu-bōe ũ ki-hōe ê sī seng chhut-chhiú, kun-kū iu-sian bé-bē ê sūn-sū lâi soan-kò i ê só-iú-koân. Lán nā kan-taⁿ theh ka-kī só su-iàu ê mih, ká chhun ê chu-goân lāu hō pat-lāng, sè-kan chiū bōe ũ sán-hiong-lāng, mā bōe ũ chhài-chú. Bô lāng òe koh ũ khiàm-khoeh.

Lí chhiah-sin-lō-thé lâi chhut-sì, mā án-ni kui tī thō-hún. Lí ê chhài-hù sī tui toh-ūi lâi? Lí nā kóng só tit-tiòh--ê lóng sī chhàu-tú-khám, lí chiū sī theh

Beh thiah ka-kī ê chhng-khò

Lō-ka 12: 16b-21

作者○Basil of Caesarea 台譯○Iū Nái-kí

V

hó-jīn Siōng Chú ê chūn-chhài. In-ūi lí m̄-bat hit-ê chhòng-chō lí ê Chú, bōe kám-siá I só siúⁿ-sù-ê. Lí nā sêng-jīn it-chhè lóng sī Siōng Chú ê siúⁿ-sù, án-ni, lí chiap-siū un-tián ê bók-ték sī sím-mih? Kám kóng Siōng Chú ê hun-phòe sī bô kong-pêⁿ ê? Ūi-sím-mih lí hó-giáh, pat-lāng sán-chhiah? Ūi-sím-mih òe kóng lí sī hó koh tiong-sit ê koán-ke? Koh kóng sán-hiong-lāng jím-siū khó-lān òe tit o-ló? Tān-sī lí ká it-chhè lóng hē tī tham-loân ê lak-tē-á--nih, kiò-sī ka-kī bô pháihⁿ khoán-thāi

lāng. Kheng-sit, lí í-keng pak-siah pat-lāng ê chu-goân.

Siáng sī tham-loân-ê? Sī í-keng tit-tiòh só su-iàu ê soah bô móa-chiok ê lāng. Siáng sī kiōng-tō? Sī chiong siók tī tai-ke ê mih liáh-tiâu tī ka-kī ê chhiú-thâu ê lāng. Lí kiám m̄-sī kiōng-tō? Lí chòe koán-ke kiám bô ká só úi-thok ê mih hē tī ka-kī ê lak-tē-á--nih? Chhiúⁿ pat-lāng ê saⁿ-ê kiám m̄-sī chhát? Ūi lēng-lék theh saⁿ hō lāng chhēng m̄-koh bô ài án-ni chòe ê lāng kiám m̄-sī káng-khoán? Lí lāu--lòh-lâi ê mī-pau tiòh hō iau-gō ê lāng. Lí siu khí--lâi ê saⁿ tiòh hō bô saⁿ thang chhēng ê lāng. Lí bô teh chhēng ê ê-á mài khng hō pháihⁿ, tiòh hō bô ê-á ê lāng chhēng. Lí tái tī tē--nih ê gín-á tiòh hō ũ-su-iàu ê lāng. Lí bô pang-chān hiah-ê eng-kai tit-tiòh pang-chān ê lāng, lí kan-hoân bô kong-gī ê chōe.

“Chiah-ê òe lóng chin hó,” chóng-sī lí kian-chhiú kóng, “tān-sī kím-á iáu-sī khah hó.” Che chiū chhin-chhiūⁿ hiah ê chin ài kap hòng-chhiòng--ê tâm-lūn sūn-kiat ê lāng sio-siāng: in teh chek-pī bô tō-tek ê sū, hō in chek-pī ê lāng siāng-sī in-ūi in ê the-chhiⁿ lâi hām-lòh iók-bōng. Góa beh cháiⁿ-iūⁿ hō lí lí-kái sán-hiong-lāng ê khó-chhó, lí chiah ē bēng-pék chek-chū chhài-hù ê hēng-ūi só tōa-lâi ê pi-kiók? Tī sím-phòhⁿ ê jít thiaⁿ-tiòh chiah ê òe ē chhiong-móa òng-bāng: “Lâi, lín chiah-ê siū góa ê Pē chiok-hok-ê, lâi sêng-siū tui chhòng-chō ú-tiū í-lâi chiū ũ-tiòh lín chún-pī ê kok-tō. In-ūi góa iau, lín ũ hō góa chiáh; góa chhùi-ta, lín ũ hō góa lim; góa choh chhut-gōa-lāng, lín ũ ká góa siu-liú; góa chhiah-sin-lō-thé, lín ũ hō góa chhēng.” Tān-sī tng lí thiaⁿ-tiòh sóa--lòh-lâi ê sím-phòhⁿ ê sī, lí òe ngiāuh-ngiāuh-chhoah, kōaⁿ chháp-chháp-tih, hō o-àm ũi-lú: “Lín chiah-ê siū chiū-chóⁿ ê lāng, lī-khui góa, jip-khi ũi-tiòh Mô-kúí kap i ê sù-chiá só chún-pī éng-oán ê hé--nih. In-ūi góa iau, lín bô hō góa chiáh; góa chhùi-ta, lín bô hō góa lim; góa choh chhut-gōa-lāng, lín bô ká góa siu-liú; góa chhiah-sin-lō-thé, lín bô hō góa chhēng.” Keng-būn só chí-khòng-ê m̄-sī thau-thé mih-kiáⁿ ê lāng, sī hiah-ê bô ài kap pat-lāng hun-hióng ê lāng.

Chiah-ê òe sī tui lí ũ lī-ek-ê. Lí nā sūn-thàn, chiū ũ bí-hó ê èng-ún teh tán-thāi lí; lí nā bô beh sūn-thàn, chiū ũ hēng-hoat tī lí ê bīn-chēng teh tng lí. Góa òng-bāng lí m̄-thang chhin-chhiūⁿ chhài-chú. Án-ni lí ê chhài-hù òe chiáⁿ-chòe lí ê siók-kim, lí thang òng bí-hó ê thian-tōng lâi pháu-cháu. Hō un-tián hō-tiàu lán jip I ê kok-ê, goān êng-kng kap koân-pèng kui tī I, tit-kàu éng-oán, A-men. ❖(Choân-būn kiát-sok)

內湖北勢湖伏居

筆 VS. 銃

◎郭文玄

<p>你的筆心 予擇銃的銅像落台 ❖</p> <p>擇銃的國家 予你無法度擇筆</p> <p>X X X</p> <p>筆， 改變政權統治的心</p>	<p>銃， 會改變一個國家政權</p> <p>X X X</p> <p>筆， 會改變全世界的頭殼</p>
---	--

◎洪南吉

聖經金句 台語四句聯

1. 馬太福音 25 章 3 ~ 4 節
愚癡無帶預備油，燈油燒盡對人求，
智慧才女攏保留，愚癡無助真憂愁。
2. 馬可福音 8 章 36 節
金銀財寶人人愛，人 nā tit-tiòh 全世界，
喪失性命 hō 人 tái，無 tit 利益 tit 墓碑。
3. 約翰福音 3 章 16 節
上帝將伊獨生子，賞賜世間大邀請，
見若有信閣有 kiáⁿ，會 tit 永活入天城。
4. 約翰福音 10 章 27 節
我叫羊群出大聲，我飼 ê 羊會曉聽，
我對逐隻號偏名，個愛隨我牧者行。
5. 提摩太前書 4 章 12 節
莫得少年受看輕，講話行做 tiòh 認真，
仁愛清氣有謹慎，做人模樣 tit 承認。
6. 提摩太后書 4 章 7 ~ 8 節
Taⁿ 我完成好爭戰，盡程一生 ê 奉獻，
堅守信仰無改變，義 ê 冕旒備辦便。
7. 約書亞書 24 章 15 節
感謝上帝疼我家，全家大細 tiòh 立誓，
決斷服事主上帝，傳承信仰到後裔。
8. 詩篇 119 篇 105 節
上帝 ê 話照心靈，做我跋前 ê 明燈，
天路遙遠 è 歷程，路上全部照光明。
9. 以賽亞書 42 章 3 節
凡若受傷 ê 蘆葦，主無 at-chih 顧真嬌，
欲 hoa 燈火少光輝，主無拍熄照周圍。
10. 阿摩司書 5 章 24 節
Tiòh 互公平 tit 提 ko，親像大水直河流，
Tiòh 互公義 tit 確保，親像長流大江河。 ❖

國仔寫詩

高雄市茄荖仔國小台語詩

指導老師：蘇晏德

春天ê花蕊

◎薛沛琳 (六年孝班)

春天ê花蕊像阮ê阿母
Hō阮 un-loán hō阮快樂
Pōe阮度過春夏秋冬
春天ê花蕊 mā像阮ê pêng-iú
Pōe阮 sng pōe阮 khàu
Tī山頂tī公園攏ū伊ê身影
Khng tī客廳hō人心花開
Góa上ài春天ê花蕊

相片

◎林旭涵 (六年孝班)

相片真神奇
記錄咱ê友誼
留落快樂ê記持
保留過去ê印記
猶有生活ê點點滴滴
有過去ê歡喜kah傷悲
記錄過去發生ê日子
生活ê酸甜苦辣攏記tī相片

童年

◎杜宜恩 (六年孝班)

台灣人ê童年
好sng koh趣味
Ták工攏笑bi-bi
有糖仔通食足歡喜
廟口有teh搬布袋戲
有軟軟khiū-khiūê麻糬
有芳貢貢ê牛肉麵
有台灣ê特產虱目魚
市場內面猶有烘番薯
這是我細漢ê記tī

天氣ê變化

◎吳旻芸 (六年孝班)

天氣天氣真怪奇
Sih-nah真正有夠皮
害我驚kah強beh死
暗時天頂有天星
伊tī天頂上愛變把戲
日頭對我笑bi-bi
風颳hō人真厭氣
天氣你是我ê知己

寒天ê聲音

◎史晏姿 (六年孝班)

寒天beh到ah
樹葉慢慢仔ko-ta
動物開始準備冬眠
大地變kah足恬靜
寒天街路冷清
花一蕊一蕊lak落地
性命暫時停止
煞尾今年四季ê尾聲

海

◎曾宥霖 (六年仁班)

海真大真闊
內面有真濟生物
有多元ê生態
閣有真恐怖ê鯊魚
Mā有真古錐ê海豬
M-koh有真濟糞痔
海需要咱來保護
按呢才有一个真嬌ê海

秋天ê風景

◎邱唯倫 (六年仁班)

花蕊ê芳味
Hō人迷戀
秋葉ê舞蹈
Hō伊足驕傲
秋風ê溫柔
Tiòh親像阿母
秋天ê落葉
Hō人心哀傷

熱天ê風

◎鄭屹程 (六年仁班)

熱天ê風真涼爽
風ah風ah請你kā我講
熱天ê風足瘋狂
Ná像天頂ê鳳凰
風親像海波浪
船隻攏無法阻擋
風來無影去無蹤
Hō阮掠無心惶惶

秋天ê風

◎林昭成 (六年仁班)

秋天ê風吹ah吹
吹過山吹過溪
揣朋友鬥做伙
兩人tak-起來真恐怖
吹kah阮頭毛一直飛
秋天ê風吹ah吹
Tī大自然kah阮纏做伙
秋天ê風你是阮ê朋友

秋天ê夢想

◎史柏文 (六年仁班)

秋天ê時會lak樹葉仔
秋天ê夢想是阿母ê故鄉
是阿母ê心聲
秋天ê時有涼涼ê風吹過
秋天真涼爽會當看楓仔葉
有山有海ê秋天足迷人
秋天是我ê山珍海味
真實ê夢攏tī秋天

天頂

◎邱唯倫 (六年仁班)

天頂ê鳥仔
飛向tāk所在
天頂ê雲彩
隨風teh散步
天頂ê日頭
拍拚teh發光
天頂ê藍天
就親像大海
天頂是朋友
陪伴渡過每一日
天頂ê點點滴滴
永遠留tī我ê記tī

寒天ê風

◎溫子緹 (六年仁班)

寒天ê風足冷
親像免費ê冷氣
冷風吹來
親像冰角an面搨-過
寒甲霜風鑽入骨
外套穿ân-ân
棉被攏tiâu-tiâu
風ah風你足恐怖❖

夢--nih ê約誓

—記 Lawa Toyu 柯菊蘭¹

◎杜信龍

一个行路一跛一跛ê聲愈行愈遠
不時幹頭看，用真láuê母語kah聽無ê孫仔相辭
Sgagay ta' la!² 靈祖ê記印chôa³按呢拍交落
欲按怎佇夢--nih kah祖靈相見
Siáng欲來回答我

Kā厚厚ê思念摻落去咖啡
佇面冊放送yaki³過往ê代誌
燒燙ê目屎taⁿ ùi現實淚去一个無形ê國度
食無你攢ê早起，咱一粒心肝無定著
風吹散yakiê字句，聽有ê親族無聲無句啾啾氣

我毋是刁工tài懺悔ê心情
是向望後一改面會。
毋是刁工偏離彩虹橋ê線路
檢采是予時代掩埃ê傳統
無彼lōkah文明摸大索ê唱力
不時侵門踏戶催逼
咱ê氣魄愈來愈消瘦散落肉

「清氣ê面模仔是文明進化
Liah掉年久月深ê束縛」
是咱穢著上嚴重ê精神病
假若看透資本主義，殖民歷史ê起落
Kā記持、思念拭掉攏總忘袂記

看你lian去ê身影坐清佇無話ê山谷
英雄想起你細漢kah風比賽，看啥khah gâu飛
彼支ê水鹿仔煙吹干焦遺留你ê唱絲
等你吐出來
無定是毋甘講sgagay ta' la!

我ê目屎滴落去恁心肝內彼片沙漠
穿過恁夢--lihê現實
電影內相諍畫我ê年代
用文明趨勢洗清原始ê純真
彼雙孤獨寂寞ê目矙仁見證蛀去ê認同
破sàmê石板、冗去ê麻索
湖水ê投影愈來愈霧、祖靈ê歌聲愈來愈遠
消失ê面模仔咱未來敢有法度來相認

「Ciri ciri, Turun turun」、「Ciri ciri, Turun turun」⁴

織布機á聲mā交落ah
我知恁毋是刁工欲kā變做傳說
閣替我翕幾張相上無博物館會有寡路用
無定有人會為伊ê意象寫詩
重新講起咱對性命ê尊存
上無文字袂綴我爛去--假使有人讀有

這毋但是我ê尾站爾爾
恁無法度閣想像序大in kā弓摸到底
堅定ê目神、猛勇ê面容
今，場景已經修改
毋捌文明ê運作邏輯
母語ê河查查仔焦--去
我無法度防守文化ê墮落
損破性命ê玻璃袂堪得受風寒
Sūn(循)西照日褪赤跋行倚祖靈ê光
恁是欲按怎騰寫族譜
咱相對看對方沉默ê面腔
Sgagay ta' la! 無拍算糾正恁講華語ê慣勢
提醒欲轉去ê時，kā印記畫起lih好通相認
Sgagay ta' la! 上尾ê向望
Kám等會著恁佇夢--nihê應答❖

註：1.泰雅族最後文面國寶yaki Lawa Toyu 柯菊蘭仔
2019年9月過往，真濟泰雅族ê傳統mā綴伊來過往。
2.泰雅族語，意思是再會。3.泰雅族語，意思是阿媽。
4.泰雅族織布歌中模仿傳統織布機運作ê聲。2019年新
竹縣嘉興國小合唱團用泰雅族歌謠織布歌Tminun得
著德國合唱比賽特殊表現獎，佇閉幕音樂會中演出。

阮頭擺開店是1975年，佇鹽水歡雅厝，kā人稅一間足老ê平厝仔店面，店門是用thoah ê pang-á m̄ng，內面真清氣，除了店面koh一間房間以外，其他深井仔、灶竈、便所攏kah厝主公家用。厝主是一個阿桑，問阮欲開啥物店？阮翁講：「我平常佇外口跑，修理phū農藥ê噴霧器，店頭kan-taⁿ會因兩台噴霧器，見本櫥園一寡噴霧器零件，若有欲修理--ê，我會chah出去庄頭做。」阿桑tàm頭講：「Kā我稅厝tiòh kah老人tòa做伙，祖先全款奉祀佇遮，恁若無嫌才稅。」阮問伊厝稅按怎算？伊講：「一個月厝稅七斗米，厝稅tòe米價起落，這馬一斗110籬，所以一個月厝稅就是770籬，我毋捌字免簽約。」阮感覺合理就決定欲稅。三工後，阮翁駛一隻細台車，竹仔竈作檯ê兩個朋友，一人駛一隻牛車kā阮鬥相共搬入去。

×××

有一工，阿桑款一寡物件kā in翁作忌，香插好勢入去khéh檳榔出來，ná哺ná講：「我這檳榔攏家己kauh--ê，哺慣勢ah。阮翁死了後，我開始賣檳榔，哺檳榔。人講哺檳榔會tiòh癌，管汰伊，我攏beh 70歲ah，該來ê緊慢會來，我看足開ê……」無外久，伊開始poah-poe，連繼兩個chhiò-poe了後，khah大聲講：「我這世人欠你ê債iáu袂還清是嗎？你若有才調叫囡孫轉來kā你拜，今仔日你清彩食，後擺才叫咱囡孫chhoân khah腥臊ê好嗎？若好就允一个siūⁿ-poe！」Khok一聲，真正siūⁿ-poe。

伊若過來坐，就講伊ê故事hō我聽。阿桑嫁翁後連繼生四個後生，第五胎是查某囡，毋過出世無偌久，第四ê後生病死，in ta-koaⁿ認定是hō小妹剋死ê，欲kā查某囡送hō人做養女，毋管in翁仔某按怎kō-chiàⁿ都無效。Ta-koaⁿ做保正誠歹性地，到尾仔mā是照伊ê決定，佇會食糜ê時就斷奶，送hō双春仔一對無生ê翁某做養女。一个病死，一个送hō人，傷心怨嘆，苦攏吞落腹肚底。後來in翁欲koh生，阿桑毋敢生，本底感情就無偌好，為著遮ê代誌，翁愈有藉口出去外口風流，迢迢kah染病，尾仔目睭無看，倒佇床hō伊顧幾偌冬，死ê時才40出頭歲。彼時ta-ke、ta-koaⁿ mā攏過身ah，伊家己戾養三個後生大漢。

哺檳榔 ê 阿婆

◎彭錦

大漢後生娶某後，就搬去台南市區駛計程車。第二後生娶某後，搬去北港賣金紙kah香。第三後生是遠洋ê船員，第三新婦就kah阿桑做伙tòa。阿桑講：「第三新婦生四個囡仔，逐个我都顧有tiòh、倘有tiòh，我hiah-nī疼in，伊欲搬去台北是利用我去碧雲寺靜修三工ê時，透暝搬咧走。我tng-lái ê時厝內親像tiòh賊偷咧，in ê物件搬kah khang-khang-khang，一聲sio-sī都無。我愈想愈gēng，連繼幾偌工食袂落袂去，兩蕊目睭腫kah無想欲見人。厝邊吳太太來陪我，kā我苦勸，叫我放下，囡孫自有囡孫福，毋免為囡孫咧勞苦，以後好好照顧家己，活hō khah有價值咧。有啦！經過這幾冬我想khah開ah，序細有當時會tng-lái 看我，我mā三不五時去北港第二ê遐tòa幾工仔。Ah！恨囡恨無影。厝稅恁主要是欲做伴，恁兩個mā誠好鬥陣，koh會買點心hō我食，我老人食無濟，三頓以外無koh食點心，以後毋通買我ê份，你mā順月ah neh？」我應伊：「過年後就欲生ah。」

×××

過年後囡仔落土，阮序大人來看查某孫仔，教我án-chóaⁿ飼囡仔，án-chóaⁿ顧家己。In離開了後，我人煞gāng-gāng毋知beh án-chóaⁿ，腹肚ê重量sóa來佇肩胛頭ah。做月內彼個月實在是足辛苦，嬰仔iⁿ-iⁿ háu，抱咧就好，因落來就koh háu，我驚會吵著日時tiòh做khang-khòe ê thiⁿ翁，一暝坐咧ê時間比倒咧khah擠。阿桑會佇phah-phú-kng ê時kā嬰仔抱去，講伊暈飽ah換我去睏，月內人ê-tàng倒落歇暈khah好。若毋是伊鬥跤手，我那有通歇暈。出月後嬰仔khah乖ah，阿桑若抱去lāng我tō趁彼時陣緊洗衫、煮飯。

囡仔猶三個月ê時，我koh有第二胎ah，身體起變化，母乳愈來愈少，需要補貼牛奶，逐擺牛奶仔仔tu óa就sak--khui，囡仔母奶食袂飽，牛奶毋食kan-taⁿ háu，我只有抱咧搖。阿桑去跔踏車店khéh一節樹乳做ê雞腸仔約20公分，khang大約是軟管ê一半，一頭因落乳仔內，一頭pák棉仔株hō囡仔suh看覓，一開始suh兩喙，koh來就phùi出來。阿桑講：「我想講乳仔仔ê乳頭suh袂慣勢，棉仔軟軟kah人khah全，伊mā無beh suh，我看毋是奶頭ê問題，是牛奶ê問題。」尾仔，阮換口味khah接近母乳ê牛奶，好佳哉！囡仔順利kā200cc ê牛乳suh kah焦。囡仔展出笑容，阮三個大人mā攏笑唉唉。

囡仔安搭好勢，換大人病困，透早空吐，食袂落，人nng-siò-siò無想beh振動。阿桑會抱囡仔去耍，愈來愈古錐，若出一個聲，阿桑tō講咧kap伊講話。阿桑煮中晝會加煮一碗公ê烏籽仔糜hō我食，我足感激，我只是伊ê厝竈，ná ê-tàng tit-tiòh這溫暖ê照顧，伊可比上帝派來ê天使，伊ê烏籽仔糜是我渡過彼段病困期上讚ê山珍海味！

有一工接tiòh ta-koaⁿ破病ê消息，雄雄狂狂轉去西港，半暝仔轉來ê時，看tiòh我下哺袂赴收ê衫褲kah jiō-chū-á，阿桑kā摺好勢好勢，一疊一疊因佇暝床頭，我感動kah目屎強欲滴落來。

那會知ta-koaⁿ ê病愈來愈食力，煞叫阮搬轉去西港，阮翁四個兄弟，kan-taⁿ阮翁kah ta-koaⁿ做全途，生理mā是要有人接繼落去，阮姑不將kā店收起來，kā阿桑告辭，離開tòa半冬ê歡雅厝。搬轉去一個月，阮ta-koaⁿ就不幸過身ah！

彼冬ê冬尾我生第二个查某囡，大查某囡會曉行路，會曉叫阿婆ê時，恁囡仔去看阿桑，伊足歡喜講阮翁仔某koh會想tiòh伊，囡仔亦會曉叫阿婆。繼落阮三不五時會去看伊，過去伊敢若是阮查某囡免費ê奶母，受伊照顧ê種種，我感激在心。阮搬離開了後，阿桑ê厝攏稅袂出去，伊講：「可能人無愛kah老人tòa做伙，chhun我一个老阿婆，年歲有ah，mā是愛為家己拍算，我厝已經賣去ah，我beh來養老院過團體生活。」

Koh來阮見面是佇仁愛之家，伊講佇遐袂穰，逐工kah老人伴有講有笑，這馬囡孫仔mā會去揣伊。伊喙笑目笑kā我品：「我台北彼四個孫仔攏讀國立大學，khah早我疼囡，這馬囡疼孫，栽培孫，一代傳一代。阮查某囡mā會來揣我，若來tō買一堆營養品，我tō kā伊講：『生ê請一拜，養ê功勞較大天，無kā你飼大漢足袂過心，你tiòh友孝養父母。』」阿桑ê查某囡ê養父母足疼伊，大漢招翁mā生三個。伊ê查某囡mā了解當時hō人拆散上痛苦ê是做老母ê，囡仔毋捌代誌，有人飼、有人疼就會大漢。這幾年in庄頭鬧熱ê時，in囡婿攏會來載去食腥臊。

過一站仔去看伊，伊講：「死毋tiòh人，我80外歲iáu袂死，阮大漢後生才50外歲nià就來病死，若ê-tàng代替伊死就好ah。」我安慰阿桑，一人一款命，這就是人生ê無奈！

最後一擺到仁愛之家，佇訪客登記處就查無阿桑ê名ah。此後只好kā伊因佇我心內。佇我人生上需要人鬥跤手ê時，有一个哺檳榔ê阿婆出現，幫我渡過難關，我佇伊ê身上體悟ê著是：父母疼囡長流水，隨時有，因想父母樹尾風，有時有陣。❖

生日

生日ê意義
是紀念阿母生lòh咱ê辛苦
生日ê心酸
是阿母為咱lák屎lák尿
生日ê祝福
是朋友送阮珍貴ê友情
Chit ê祝福是tāk-ke ê心意
生日ê趣味
是慶祝生長ê過程
歡喜迎接大漢ê來臨 ❖

◎蘇宏恩